

NASTAVNI PROGRAM
Za nastavni predmet
LIKOVNA KULTURA
(peti razred osnovne škole)

Cilj i zadaci:

Cilj vaspitno-obrazovnog rada u nastavi likovne kulture jeste da podstiče i razvija učenikovo stvaralačko mišljenje i djelovanje u skladu sa demokratskim opredjeljenjem društva i karakterom ovog nastavnog predmeta.

Nastava likovne kulture ima zadatak da:

- razvija sposobnost učenika za opažanje oblika, veličina, svjetlina, boja, položaja oblika u prirodi;
- razvija pamćenje, povezivanje opaženih informacija, što čini osnovu za uvođenje u vizuelno mišljenje;
- stvara uslove za razumijevanje prirodnih zakonitosti i društvenih pojava;
- stvara uslove da učenici na svakom času u procesu realizacije sadržaja koriste tehnike i sredstva likovnog - vizuelnog izražavanja;
- razvija sposobnosti za prepoznavanje tradicionalne, moderne i savremene umjetnosti;
- razvija učenikove potencijale u oblasti likovnosti i vizuelnosti, te pomaže u samostalnom izražavanju korišćenjem primjerenih tehnika i sredstava;
- razvija ljubav prema vrijednostima izraženim u djelima svih oblika umjetnosti;
- razvija kod učenika svijest o potrebi čuvanja i njegovanja likovne kulturne baštine svoga naroda, kao dijela sopstvenog nacionalnog identiteta;
- stvara interesovanja i potrebe za posjećivanjem izložbi, galerija, muzeja i čuvanje kulturnih dobara;
- osjetljivost za likovne i vizuelne vrednosti koje stiču u nastavi, učenici primjenjuju u radu i životu;
- razvija senzibilnosti za lijepo pisanje;
- razvija motoričke sposobnosti učenika.

Operativni zadaci:

- postupno osposobljavanje za likovno izražavanje upoznavanjem slobodnog ritmičkog komponovanja, linije, oblika ornamenta, luminoobjekata i kolaža, vizuelnog sporazumijevanja projektovanjem upotrebnih predmeta;
- razvijanje kod učenika sposobnosti oblikovanja, konstruisanja i kombinatorike;
- postupno razvijanje psiholoških sposobnosti učenika za vizuelno memorisanje i predočavanje;
- proširivanje saznanja i iskustva učenika u korišćenju sredstava i materijala likovnog izražavanja i oblikovanja;
- upoznavanje osnova arhitekture, urbanizma, dizajna i vizuelnih komunikacija;
- omogućavanje učenicima da se lakše uključuju u rad i uticanje na razvijanje njihovog aktivnog odnosa prema aktuelnim pitanjima zaštite i unaprjeđenja čovjekove prirodne i kulturne sredine.

STRUKTURA:

1. Sadržaji programa
2. Kreativnost
3. Mediji

SADRŽAJI PROGRAMA

1.1. SLOBODNO RITMIČKO KOMPONOVANJE (12 časova 6+6)

1.1.1. Ritam u strukturama prirodnih i veštačkih materijala (2)

2.1.1. Opažanje ritma linija, boja, oblika

3.1.1. Crtanje, slikanje, vajanje; crtački, slikarski, vajarski i ostali potrebni materijali; didaktička i druga sredstva.

1.1.3. Slobodni ritam linija, boja, mrlja, oblika (2)

2.1.3. Apercipcija

3.1.3. Crtanje, slikanje, vajanje; crtački, slikarski, vajarski i drugi materijali, didaktička i druga očigledna sredstva

1.1.4. Spontani ritam bojenih mrlja, linija, oblika (2)

2.1.4. Maštovito povezivanje slučajno dobijenih mrlja

3.1.4. Slikanje; tempera boje, papiri i drugi slikarski materijali, didaktička i ostala očigledna sredstva

1.1.5. Slobodno ritmičko komponovanje (6 časova vježbanja)

1.2. LINIJA (20 časova 10+8+2)

1.2.1. Automatski način izvlačenja linija i kolažiranje (2)

2.2.1. Stvaranje različitih vrijednosti linija

3.2.1. Crtanje, kolaž, grafika; olovke s mekim grafitnim uloškom, papiri, pakpapier... didaktička i ostala očigledna sredstva

1.2.2. Karakter i vrste linija (2)

2.2.2. Razvijanje opažanja različitih linija

3.2.2. Crtanje; razni crtački materijali i papiri; didaktička i druga očigledna sredstva

1.2.3. Linije u prirodi (2)

2.2.3. Razvoj opažanja linija u prirodi

3.2.3. Crtanje - olovke, papiri; didaktička sredstva

1.2.4. Linija kao sredstvo za stvaranje različitih modeliteta površina (2)

2.2.4. Percepcija

3.2.4. Slikanje - tempera boje (crna i bijela), četke, papiri, ostala didaktička i očigledna sredstva

1.2.5. Linija kao ivica trodimenzionalnog tijela (2)

2.2.5. Percepcija

3.2.5. Vajanje - glina, glinamol, plastelin i ostala didaktička sredstva

1.2.6. Linija - vježbanje (6)

1.2.7. Linija - estetska analiza (2)

1.3. OBLIK (22 časa 12+8+2)

1.3.1. Priroda i njeni oblici (2)

2.3.1. Percepcija

- 3.3.1. Crtanje, slikanje, vajanje, kombinovano; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.3.2. **Karakter i vrsta oblika (2)**
- 2.3.2. Percepcija
- 3.3.2. Crtanje, slikanje, vajanje; didaktička i očigledna sredstva
- 1.3.3. **Osnovni površinski oblici (2)**
- 2.3.3. Percepcija
- 3.3.3. Crtanje, slikanje, vajanje, kombinovano; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.3.4. **Grupisanje oblika u ravni ili prostoru (2)**
- 2.3.4. Percepcija
- 3.3.4. Crtanje, slikanje, vajanje, kombinovano; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.3.5. **Dodirivanje, mimoilaženje, preklapanje, prožimanje, usijecanje (2)**
- 2.3.5. Percepcija
- 3.3.5. Crtanje, slikanje, vajanje, grafika; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.3.6. **Veličina oblika i međusobni odnos veličina (2)**
- 2.3.6. Percepcija
- 3.3.6. Crtanje, slikanje, vajanje; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.3.7. **Oblik (6 časova vježbanja)**
- 1.3.8. **Estetska analiza (2)**
- 1.4. **ORNAMENT (8 časova 4+4)**
- 1.4.1. **Preplet i gustina, preciznost (2)**
- 2.4.1. Igra linijama, površinama i oblicima...
- 3.4.1. Slobodan izbor; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.4.1. **Ornament (2)**
- 2.4.1. Igra linijama, površinama i oblicima...
- 3.4.1. Slobodan izbor; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.4.2. **Ornament (4 časa vježbanje)**
- 1.5. **SVJETLINSKI OBJEKTI I KOLAŽ (4 časa 2+2)**
- 1.5.1. **Svjetlinski objekti i kolaž (2)**
- 2.5.1. Razvoj mašte
- 3.5.1. Slobodan izbor. Razne providne obojene i neobojene folije
- 1.5.2. **Svjetlinski objekti i kolaž. (2 časa vježbanja)**
- 1.6. **VIZUELNO SPORAZUMIJEVANJE (4 časa 2+2)**
- 1.6.1. **Vizuelno sporazumijevanje (2)**
- 2.6.1. Uvođenje učenika u načine vizuelnog sporazumijevanja
- 3.6.1. Fotografija, film, televizija, video; odgovarajuća sredstva i materijali
- 1.6.2. **Vizuelno sporazumijevanje (2 časa vježbanja)**

1.7. PREOBLIKOVANJE UPOTREBNIH PREDMETA (6 časova 3+3)

1.7.1. Preoblikovanje upotrebni predmeta (3)

2.7.1. Apercpcija i percepcija

3.7.1. Crtanje, slikanje, vajanje; odgovarajuća didaktička sredstva

1.7.2. Preoblikovanje upotrebni predmeta (3 časa vježbanja)

ORIJENTACIONI IZBOR LIKOVNIH DJELA I SPOMENIKA KULTURE

I CJELINA: SLOBODNO RITMIČKO KOMPONOVANJE

- Predeo, 1961, Stojan Ćelić (1925)
- Gravira na stijeni u Vlakovonici
- Akrobatkinja, XII vijek prije nove ere
- Ranjena lavica iz Ninive, 650. godina prije nove ere
- Vaza Dimeni
- Niobida na umoru, oko 450-440. godine prije nove ere
- Miniatura iz bugarskog rukopisa, VII vijek
- Balčak iz Snartemoa, VI vijek
- Žena I, 1950-52, Viljem de Kuning (1904)

II CJELINA: LINIJA

- Dama u plavom, 1937. Anri Matis (1869-1954)
- Uspenje Bogorodice, Sopoćani, oko 1260. godine
- Gravira na ploči, X-XII vijek, Kina
- Tri mala crnca, Antoan Vato (1684-1721)
- Melingen, 1919, Lajonel Gajninger (1871-1956)
- Zavesa se diže, 1923, Maks Bekman (1884-1950)
- Opsada Jerusalima, XIII vijek
- Glava obredne sjekire, IX-X vijek
- Kora, arhaiski period
- Kvočka s pilićima, početak VII vijeka
- Proces u svemiru, 1951, Mata Eč Lauren (1912)
- Kompozicija V, 1946, Vols (Alfred Oto Volgang Šule 1913-1951)

III CJELINA: OBLIK

- Sjećanje, 1906, Ivan Meštrović (1883-1962)
- Novopazarska tvrđava
- Stari hamam Isa bega Ishakovića XVI vijek
- Gazi Husrev-begova medresa u Sarajevu, 1573. godina
- Sultan Valide džamija u Sjenici (kupola)
- Slikarka sa strelcem, Milena Pavlović-Barili (1909-1945)
- Opera u Parizu, 1862-75, Šarl Garnije (1825-1898)
- Mikerinos i njegova žena, 2600-2480. godina prije nove ere
- Fibula iz Vitaslingena, VII vijek
- Šlem iz Vendela, VII vijek
- Znak, 1962, Adolf Gotlib (1903)
- Dptih sv. Grgura
- Epidaurus, oko 350. godine prije nove ere
- Dva stražara V, 1960, Lin Čedvik (1914)

- Panel 3, 1914, Vasilij Kandinski (1866-1944)
- Velika Odaliska, Dominik Engr (1780-1867)
- Portret oficira, Konstantin Danil (1798-1873)
- Konji na pašnjaku, 1649, Pol Poter (1625-1654)

IV CJELINA

- Kalež iz Iraka 9. stoljeće
- Mozaik s česme u palači El-Hedine
- Inicijal iz "Keltskog jevanđelja", VIII vijek
- Krčag iz Hubija u Danskoj
- Sv. Pantelejmon, Nerezi, 1164. godina
- Husein pašina džamija u Pljevljima

V CJELINA

- Vibracija, 1965, Jezus Rafael Soto (1923)
- Silberoto, 1967, Hajne Mak (1931)
- Spacio-dinamičke skulpture, Nikolas Šefer (1912)

VI CJELINA

- Ohola greška, pjesma Vaska Pope (1922)
- Ilustracija, Toni Randel
- Soko i gepard, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd

VII CJELINA

- Pribor za jelo
- Kese
- Fotografski aparati
- Enterijer

NAPOMENA: Prilikom izrade nastavnih planova i za uspješnu realizaciju nastavnih sadržaja, pogotovo onih vezanih za bošnjačku nacionalnu zajednicu, preporučuje se da se koristi **LISTA NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I SPOMENIKA KULTURE SANDŽAČKIH BOŠNJAKA** sačinjena od strane Odbora za kulturu **BOŠNJAČKOG NACIONALNOG VIJEĆA** 2008. godine, koju nastavnici mogu koristiti i kao izbor motiva za obradu većeg broja nastavnih cjelina.